

РЕШЕНИЕ

№ 374

гр. София, 23.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. III-Б СЪСТАВ, в публично заседание на петнадесети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Теменужка Симеонова

Членове: Хрипсима К. Мъгърдичян
Яна Ем. Владимирова

при участието на секретаря Михаела Огн. Митова
като разгледа докладваното от Хрипсима К. Мъгърдичян Въззивно гражданско дело № 20221100505546 по описа за 2022 година

Производството е по чл. 258 и сл. от ГПК.

С решение от 12.01.2022 год., постановено по гр.дело №38062/2020 год. по описа на СРС, ГО, 150 с-в, са отхвърлени предявените от О. С. С. срещу Л. Л. Д. искове с правно основание чл. 45, ал. 1 ЗЗД и с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД за сумата от 2 000 лв., представляваща обезщетение за причинени на ищеца неимуществени вреди от противоправното поведение на ответника, изразяващо се в разгласяване на позорящи ищеца обстоятелства пред председателя на ПКВГОПУКИ към Общинския съвет и пред Общинския посредник на СО с писмо от 30.03.2016 год., в което били изложени неверни твърдения: „Заявлението на г-н С. до председателя ПКВГПОУКИ съдържа обидни и клеветнически квалификации спрямо тримата горепосочени служители на района, а това е основание /по раздел VII на глава втора НК/ за завеждане на наказателно дело от частен характер срещу г-н С. и аз лично ще ги насърча да потърсят правата си!“, в следствие на което ищецът претърпял нравствени, психически и морални страдания, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на подаване на исковата молба – 17.08.2020 год. до окончателното ѝ изплащане и сумата от 890.13 лв., представляваща обезщетение за забава в размер на законната лихва за периода от 30.03.2016 год. до 17.08.2020 год. и ищецът О. С. С. е осъден да заплати на ответника Л. Л. Д. на основание чл. 78, ал. 3 ГПК направените разноски по делото в размер на 432.30 лв.

Срещу решението е подадена в законоустановения срок по чл. 259, ал. 1 ГПК въззивна жалба от ищеца О. С. С.. Жалбоподателят поддържа, че с процесното писмо ответникът бил

разпространил неверни твърдения, с които позорил името му на гражданин, учен и общественик, като го обявявал за автор на клеветнически твърдения. Неправилно първоинстанционният съд бил приел, че в резултат на субективни процеси и мисловен анализ ответникът бил достигнал до оценъчно съждение, че ответникът не носел отговорност за обида, понеже не била употребена думата „клеветник“. По собствените думи на ответника той възнамерявал да мотивира подчинените си служители от район „Лозенец“ – И.Д.М., Ж.Д.М. и Р.Д.Д. да потърсят правата си, каквито обаче било доказано, че не съществуват. В резултат на незаслужените обвинения все по-широк кръг хора научили за съчинените компромати, което се отразявало неблагоприятно на психиката на ищеца, отнемало му ценно време, докато търся справедливост, пораждало силен стрес. Следвало да бъдат зачетени правата му по чл. 45 и 57 от Конституцията на Република България. Релевираната претенция било отхвърлена поради интерпретацията на СРС, че ако може да става дума за подбuditелство, то било да се заведат наказателни дела от частен характер, тъй като ищецът бил отговорен по чл. 144 НК и за нанесена телесна повреда. Установено било, че версията на насърчената от ответника служителка била отхвърлена с решението на СРС, 155 с-в. Ответникът бил извършил непозволено увреждане, като разпространявал с официално писмо неверни и обидни за личността на ищеца твърдения. По делото било доказано настъпването на твърдените неимуществени вреди, наличието на причинно-следствена връзка между тях и противоправните действия на ответника, както и вината на последния /чл. 148 НК/, като бил очевиден умисъл за сплашване при отстояване на правата на ищеца в делото, водено пред АССГ. Следователно налице били предпоставките за ангажиране на отговорността на ответника за заплащане на обезщетение, ведно със законната лихва. Ето защо моли обжалваното решение да бъде отменено, а исковете – уважени.

Ответникът по жалбата Л. Л. Д. счита, че решението на СРС следва да бъде потвърдено. Поддържа, че правилно първоинстанционният съд бил приел, че по делото не са били събрани доказателства, от които да може да се направи извод, че изнесените в исквата молба факти са реално настъпили, че не било доказано, че ответникът бил извършил противоправно деяние и че не бил налице фактическия състав, установено в разпоредбата на чл. 45, ал. 1 ЗЗД. Претендира и присъждането на направените разноски по делото.

Софийски градски съд, след като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на насрещната страна, намира за установено следното:

Предявени са за разглеждане искове с правно основание чл. 45, ал. 1 ЗЗД и с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Настоящият съдебен състав приема, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо. Не е допуснато нарушение на императивни правни норми.

Решението е и правилно, като на основание чл.272 от ГПК въззивният състав препраща към мотивите, изложени от СРС. Независимо от това и във връзка с доводите във въззивната жалба е необходимо да се добави и следното:

Непозволеното увреждане – чл. 45 ЗЗД, се основава на нарушението на правната норма, изискваща от гражданите да не увреждат субективните права, имуществото и телесната цялост на другите физически или юридически лица. Непозволеното увреждане е сложен юридически факт, елементи на който са: 1/ деяние /действие или бездействие/, 2/ вредата, 3/ противоправността на деянието, 4/ вина и 5/ причинната връзка между противоправното и виновно поведение на дееца и настъпилите вреди. Вината се предполага до доказване на противното – чл. 45, ал. 2 ЗЗД.

Основният обективен елемент от горепосочените правопораждащи фактически състави на деликтна отговорност е извършване на противоправно деяние т.е. такова действие или бездействие, което обективно да води до накърняване на защитен от закона правен интерес, субективно право или правнозначима ценност от категорията на естествените права.

В разглеждания случай ищецът се позовава на увреждащо поведение на ответника, в качеството му на кмет на район „Лозенец“ – СО, изразяващо се в разгласяването на позорни обстоятелства – осъществено чрез писмо с изх.№РЛЦ16-ВК09-438/1 от 30.03.2016 год., изпратено до председателя на Постоянната комисия за връзки с гражданското общество, предотвратяване и установяване на конфликт на интереси /ПКВГОПУКИ/ към Столичния общински съвет и до обществения посредник на Столична община, чрез посочените по-горе изявления.

Обстоятелството, че на посочената дата ответникът е направил процесните изявления е безспорно по делото, а и същото се установява от представеното по делото копие от посоченото по-горе писмо, което е било изпратено във връзка с подаден от ищеца сигнал до ПКВГОПУКИ във връзка с действия на главен юрисконсулт М..

При осъществения анализ на съдържанието на процесните изявления въззивният съд приема следното:

Едно изявление е противоправно само доколкото накърнява доброто име на адресата му в обществото и доколкото това изявление не е вярно. Това е така, тъй като съгласно чл. 39, ал. 1 от Конституцията на Република България всеки има право да изразява мнение и да го разпространява чрез слово – писмено или устно, чрез звук, изображение или по друг начин. Обективният критерий за ограничаване на това основно право на гражданите е въведен в ал. 2 на посочения текст, а именно – това право не може да се използва за накърняване на правата и доброто име на друго. Безспорно правото на чест и достойнство на личността е правно значима ценност, която е защитена от законоустановения ред в държавата като субективно право от категорията на абсолютните права /арг. и от чл. 32, ал. 1 от Конституцията/.

Казването или извършването на нещо унизително за честта и достойнството на друго в негово присъствие е противоправно деяние – обида /чл.146, ал.1 от НК/. Съответно

разгласяването на несъществуващо позорно обстоятелство или приписването на неизвършено престъпление е противоправно деяние – клевета /чл.147, ал.1 от НК/. С тези деяния се накърнява правото на чест и достойнство на лицето и положителната обществена оценка за личността му, неговата самооценка.

Унизителният характер на казаното следва да се преценява на основата на обективни критерии: от общоприетите морални и обществени разбирания за необходимото отношение към другите членове на обществото. Обидата може да се осъществи както устно, така и писмено, като е необходимо обидните думи или действия да се възприемат от пострадалия. Обидата не се свързва с факти и обстоятелства от обективната действителност, а със субективното личностно виждане и оценка /мнение/ на извършителя на обидата за личността на пострадалия. Само по себе си, обаче, мнението, ако не е неприлично, непристойно отнасяне срещу някого, не осъществява престъпния състав на обидата. В този смисъл следва да бъде направено разграничението между отрицателното мнение, което по същество представлява критика на някого и обидата. За да е налице обида, следва да бъдат казани думи, обективно годни да накърнят достойнството на пострадалия, които според господстващия морал са неприлични, вулгарни и цинични. Обидата е лично унижаващо отнасяне към някого, докато мнението, макар и негативно, представлява лично становище, с което се изразява позиция или оценка на личност или събитие. В този смисъл не всяка негативна или експресивна оценка може да се приеме за обидна, тъй като това би отрекло напълно конституционното право на изразяване на мнение, но обидна е оценка, която съдържа вулгарни, цинични изрази и квалификации по нечий адрес или ако чрез позорящо внушение създава у трети лица отрицателно впечатление за пострадалия, поради което отговорност може да се носи и за оценъчни съждения и мнения, ако те съдържат такива обидни изрази.

Разгласяването на несъществуващо позорно обстоятелство или приписването на неизвършено престъпление е противоправно деяние – клевета /чл. 147, ал. 1 НК/. С това деяние се накърнява правото на чест и достойнство на лицето и положителната обществена оценка за личността му, неговата самооценка. Разгласяването на позорно обстоятелство е довеждане до знанието на трето лице за такова обстоятелство, което деецът свързва с личността на пострадалия. Позорното обстоятелство е твърдение за съществуването на определен факт за пострадалия, отнасящ се до минали или настоящи прояви от личния му живот или неговата професионална реализация /брачна изневяра, побой, тормоз над близки, отсъствие от работа, немарливо изпълнение на служебните задължения и др./, укорим от гледна точка на общоприетите морални норми или отразяващ отрицателни качества на субекта, характеризиращи го негативно /мързелив, корумпиран, страдащ от алкохолизъм, наркомания и др./, който е от естество да накърни доброто му име в обществото, да компрометира честта и достойнството.

В този смисъл твърдението за позорното обстоятелство трябва да е ясно и да съдържа информация за времевите му и пространствени параметри и всички релевантни детайли, която да бъде поднесена от разгласяващия като сигурно, несъмнено знание за съдържащите

се в нея факти, т.е. необходимо е разгласяващото лице да съобщи свои твърдения, такива, които изхождат лично от него и зад които застава с думите си, претендирайки, че знае, че тези обстоятелства са безспорен факт. И това е предпоставено от необходимостта за установяване на неговата достоверност, подлежаща на доказване в гражданския процес. В този смисъл предмет на клеветата могат да бъдат само факти, но не и субективната интерпретация на тези факти. Освен това обстоятелствата трябва обективно да бъдат съобщени, а не да се извеждат чрез предположения, асоциации, интерпретации или други форми на субективна психическа дейност.

Безспорно правото на чест и достойнство на личността е правно значима ценност, която е защитена от законоустановения ред в държавата като субективно право от категорията на абсолютните права /арг. и от чл. 32, ал. 1 от Конституцията/. Поради това всякакви твърдения и оценки за дадена личност могат да се разпространяват свободно, ако не засягат честта и достойнството ѝ. Ако обаче са разпространени оценъчни съждения, те не подлежат на проверка за вярност – те съставляват коментар на фактите, а не възпроизвеждане на обстоятелства от обективната действителност /правно значение оценките имат само ако са обидни/. За вярност могат да бъдат проверявани само твърденията за конкретни факти, доколкото позорят адресата /в посочения смисъл са и формираните от СРС изводи, виж и Решение № 62 от 06.03.2012 год. на ВКС по гр.дело № 1376/2011 год., IV г. о, ГК, Решение № 85 от 23.03.2012 год. на ВКС по гр.дело № 1486/2011 год., IV г. о, ГК, Решение № 278 от 27.11.2019 год. на ВКС по гр.дело № 1140/2019 год., III г. о., ГК, Решение № 213 от 26.01.2021 год. на ВКС по гр.дело № 970/2020 год., IV г. о, ГК, Решение № 253 от 29.01.2014 год. на ВКС по гр.дело № 1251/2012 год., III г. о., ГК, Решение № 129 от 11.08.2020 год. на ВКС по гр.дело № 2704/2019 год., IV г. о, ГК, Решение № 116 от 24.07.2020 год. на ВКС по гр.дело № 1960/2019 год., IV г. о, ГК.

Настоящият съдебен състав счита, че съдържанието на процесните изявления на ответника не е клеветническо и обективно не съставлява обида. Те представляват обобщен коментар на факти с негативен оценъчен характер и са мисловно отражение на личната позиция на ответника. Оценката, която ответникът е дал за поведението на ищеца, не подлежи на проверка за вярност, тъй като в процесните изрази не съдържа никаква фактология. Както вече бе посочено, оценъчното съждение, мнението, интерпретацията може да са пристрастни, негативни, но не са факти, поради което не могат да бъдат подлагани на проверка за вярност. В случая изказаното от ответника мнение не следва да се квалифицира като засягащо достойнството на ответника, тъй като не цели единствено да го опозори. Неговата оценка е резултат от субективни процеси на мисловен анализ, тълкуване на информацията и лични впечатления. Негативното внушение по отношение на личността на ищеца не е направено нито в недопустима форма /използваните изрази не надхвърлят добрия тон/, нито самоцелно, за да бъде той увреден. Следователно не са превишени ограниченията по чл. 39, ал. 2 от Конституцията на Република България на правото да се изразява мнение. Следва да се посочи също така, че обидни биха били изрази, използвани извън контекста на коментираните събития и пряко засягащи достойнството на адресата, но

не и тези, при които личността се характеризира с негативни изразни средства като участник в процеса, обект на неблагоприятния коментар /както е и в частност/.

Отделно от това трябва да се отбележи, че правото на защита е прогласено в чл. 56 и чл. 117, ал. 1 от Конституцията на Република България и съответните разпоредби на ГПК. Когато едно лице прецени, че са накърнени негови права, то може свободно да се обърне към съда с искане за защита, без да носи други последствия при неоснователност на претенцията му /възражението му/, освен тези за разноските по делото, направени от другата страна в съдебния процес. Следователно упражняването на процесуално право представлява правомерна дейност, която е конституционно гарантирана. В този смисъл обосновано СРС е приел, че насърчаването на дадено лице да потърси правата си, в т.ч. по съдебен ред, не представлява „подбуждане“ към престъпление.

Следователно и при приложение на неблагоприятните по последици от правилата за разпределение на доказателствената тежест, въззивният съд приема, че не е доказан един от елементите на фактическия състав по чл. 45, ал. 1 ЗЗД, а именно противоправно действие на ответника, поради което и само на това основание предявеният иск се явява неоснователен /отделен е въпросът, че в подкрепа на твърденията си, че е търпял неимуществени вреди ответникът не е ангажирал каквито и да било доказателства, а доказателствената тежест в тази насока е била негова, съобразно правилото на чл. 154, ал. 1 ГПК/. А щом няма главно задължение не може да възникне задължение за обезщетение за забава по чл. 86, ал. 1 ЗЗД. Релевираните претенции подлежат на отхвърляне, както законосъобразно е приел и първоинстанционният съд.

Ето защо въззивната жалба следва да бъде оставена без уважение, а решението на СРС – потвърдено, като правилно.

По отношение на разноските:

С оглед изхода от настоящия спор и на основание чл. 78, ал. 3 ГПК жалбоподателят /ищецът/ следва да бъде осъден да заплати на ответника действително направените разноски във въззивното производство за възнаграждение за един адвокат в размер на 600 лв. /своевременно релевираното от жалбоподателя възражение по чл. 78, ал. 5 ГПК се явява неоснователно, тъй като размерът на претендираното от ответника адвокатско възнаграждение надхвърля незначително минимално предвидения такъв в чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 от 09.07.2004 год. за минималните размери на адвокатските възнаграждения/.

На основание чл. 280, ал. 3 ГПК настоящото решение не подлежи на касационно обжалване.

Предвид изложените съображения, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решението от 12.01.2022 год., постановено по гр.дело №38062/2020

год. по описа на СРС, ГО, 150 с-в.

ОСЪЖДА О. С. С. с ЕГН *****, с адрес: гр.София, ул.“****”, да заплати на Л. Л. Д. с ЕГН *****, с адрес: гр.София, бул.“****”, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК направените разноси във въззивното производство за възнаграждение за един адвокат в размер на 600 лв.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____